

9-Laboratoriya ishi: CorelDRAWda murakkab shakllar va ranglar bilan ishlash.

Agarda obyektlarni joriy qatlamdan ko`chirish kerak bo`lsa, u sichqoncha bilan amalga oshiriladi. Buning uchun obyekt yoki obyektlar to`plamini tanlash kerak va sichqoncha yordamida ko`chirish kerak bo`lgan joyga olib borib qo`yiladi.

Rang effektlari.

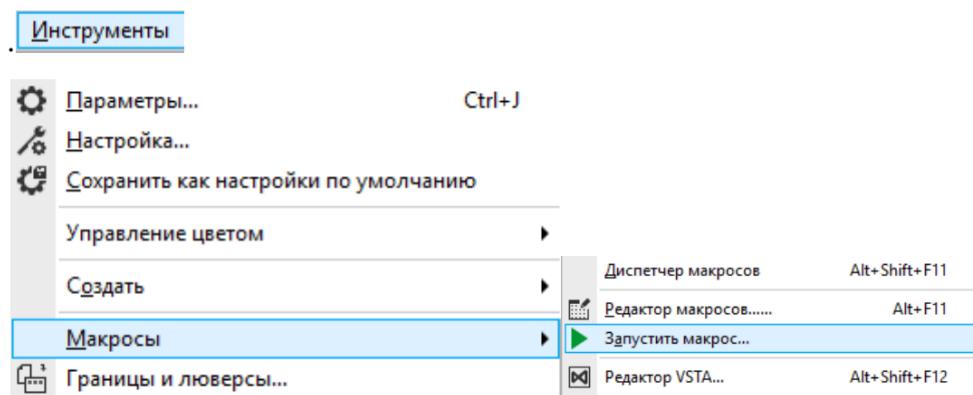
CorelDRAW dasturining asosiy maqsadi rangli effektlar yaratish bo`lib hisoblanadi. Bu effektlar nafaqat nuqtali tasvirlar, balki vektorli tasvirlar uchun ham ishlataladi. **Эффекты** (**Effects**) menyusidagi **Цветовые настройка** (**Color Adjustment**) buyrug`i ro`yxatni chiqaradi va bu yerda shulardan oltiasi vektorli obyektlarga tegishli.

- **Яркость-Контраст-Интенсивность** (**BrightnessContrast-Intensity**) filtri tasvirlarni rang tonlarini sozlaydi. **Яркость** (**Brightness**) maydoni yorug`lik tushishini o`zgarish diapazonini ko`rsatadi, **Контраст** (**Contrast**) maydoni – ochiq va to`q rangli tonlarini o`zgarishini beradi, **Интенсивность** (**Intensity**) maydoni bo`lsa – ochiq tonlar o`zgarishini beradi (to`q ranglar o`zgarmaydi).
- **Цветовой баланс** (**Color Balance**) filtri belgilangan obyekt ranglarini o`zgarishini bildiradi. Bu effektni qiyin tomoni bitta rangni o`zgarishi ranglarning balansini bosib, boshqa ranglarning o`zgarishiga olib keladi.
- **Гамма** (**Gamma**) filtri yorug`lik va kontrast nisbatlarini o`rtacha ton diapazonida qarab, soyalar va yorug`lik tushishini sozlaydi. Agarda hech narsa tanlanmasa 1 soni qabul qilinadi, ya`ni tasvirga ta`sir qilganda o`zgarmaydi. Agarda gamma ranglar soni ortib borsa oqaradi, teskari bo`lsa qoralashadi.
- **Цветовой тон/Насыщенность/Светлота** (**Hue/Saturation/Lightness**) filtri rang toni va uning to`yinganligini o`zgartiradi.
- **Негатив** (**Invert**) filtri negativ ranglarni olishga yoki rastrli tasvirlarni olishga mo`ljallangan. Oq va qora ranglar bir-biri bilan almashtiriladi.
- **Постеризация** (**Posterize**) filtri rangli ottenkalarni kamaytirishga, ya`ni tasvirni bir nechta lokal ranglarga ajratadi. Bu usul grafikada keng foydalilanadi, masalan, banner turida. Bu buyruq tasvirlarni trassirovkaga tayyorlashda ham qo`llaniladi.

CorelDRAW dasturida kalendar tayyorlash.

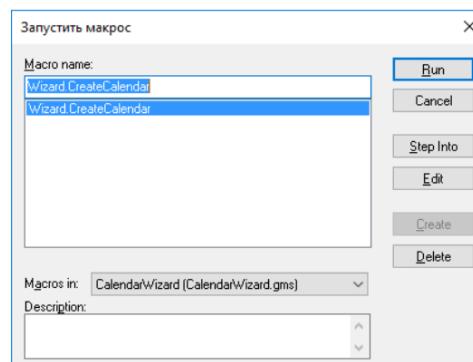
Corel Draw dasturida kalendar tayyorlash juda oson, chunki dasturni o'zida kalendar tayyorlash uchun alohida funksiyalar joylashgan.

1. Avvalo **Файл** > **Создать** buyrug'i orqali yangi oyna ochamiz, yoki klaviaturadan **Ctrl+N** tugmalarini tanlaymiz.
2. Menyudan **Инструменты** > **Макросы** > **Запустить макрос...** ketma-ketligini tanlaymiz. Bu yo'l quyidagi rasmda keltirilgan.

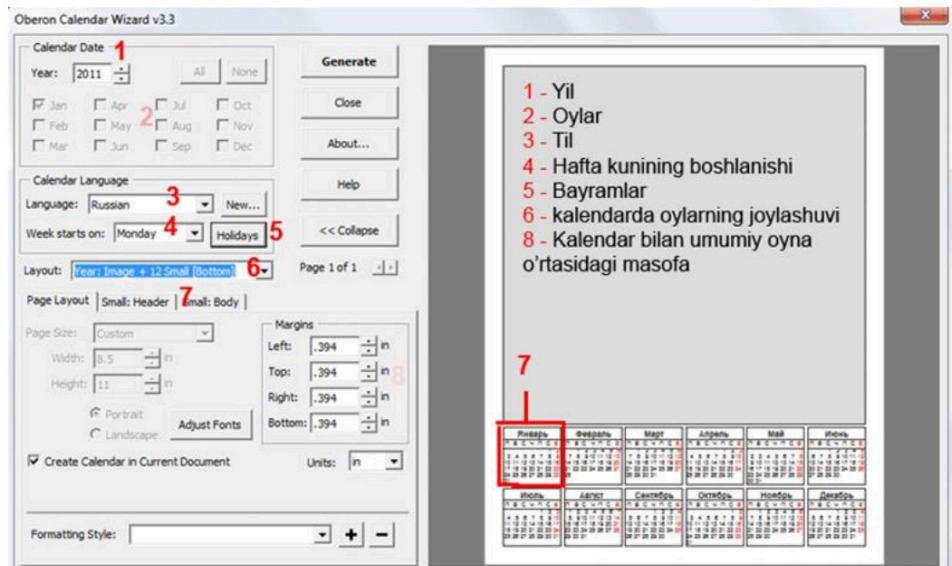
6.4.2-rasm. Makrosni ishga tushirish.

3. Hosil bo'lgan **Запустить макрос** muloqot oynasining **Macros in** bo'limidan **CalendarWizard(CalendarWizard.gms)** tanlab, **Run** tugmasini bosamiz.

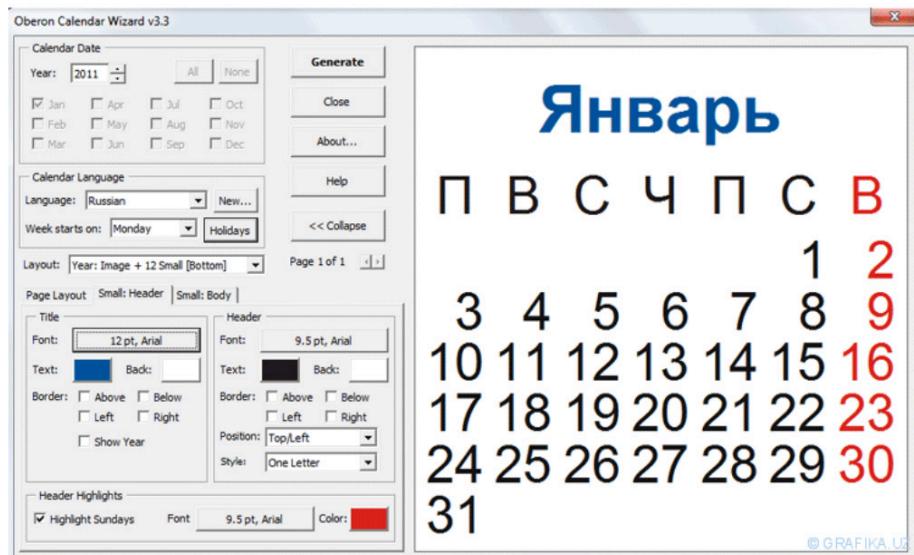
6.4.3-rasm. Makrosni tanlash

4. Shundan so'ng quyidagi oyna hosil bo'ladi va bu oynani sozlab olamiz.

6.4.4-rasm. Kalendar turini tanlash

Yuqoridagi oynada **Small: Header** va **Small: Body** bandlaridan foydalanib kalendarimizdagi oylarni istalgan ko`rinishga keltiramiz mumkin.

6.4.5-rasm. Kalendarni sozlash oynasi

Hammasi tayyor bo`lgach **Generate** tugmasini bosamiz. Shundan so`ng **Macros** kalendar tayyorligi haqida xabar chiqadi, **OK** tugmasini bosamiz va **Close** tugmasini bosamiz va bizda mana bunday ko`rinishli kalendar tayyor bo`ladi:

Январь	Февраль	Март	Апрель	Май	Июнь
П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В	П В С Ч П С В
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 25 27 28 29 30 31	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

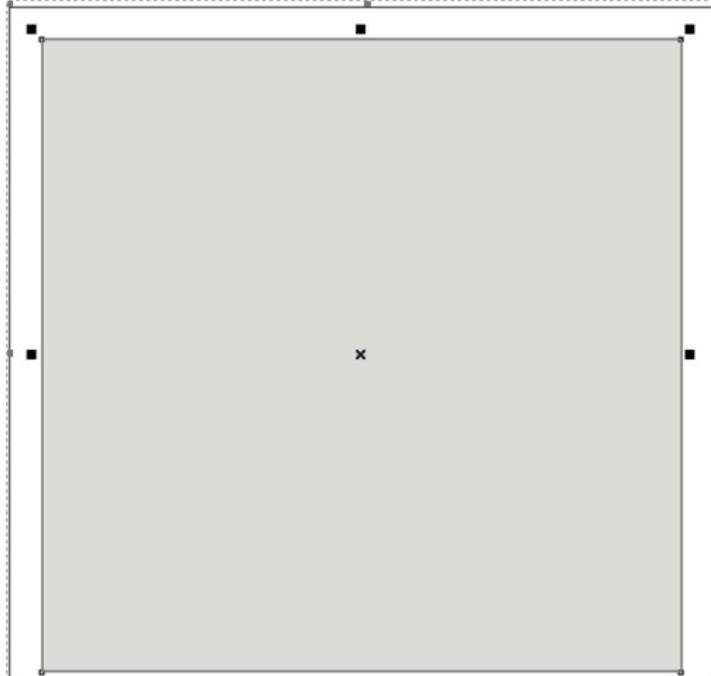
6.4.6-rasm. Kalendar ko'rinishi

5. Asboblar orasidan **Инструмент выбора** tanlaymiz:

6.4.7-rasm. Instrumentlar satri

Oynamizdag'i rasm qo'yilishi kerak bo'lgan to'rtburchak joy ustiga bir marta bosish orqali shu joyni belgilaymiz:

6.4.8-rasm. Oyna ko`rinishi

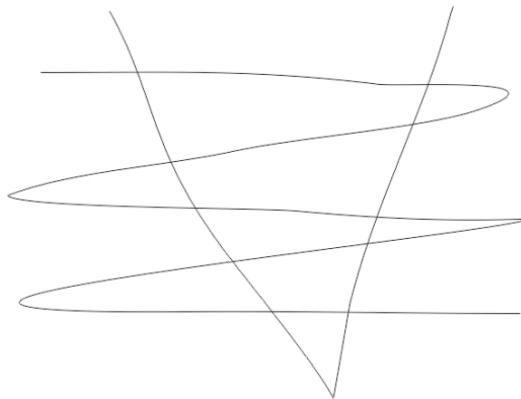
6. Endi rasm joylash uchun **Import** tugmasini bosamiz yoki **Ctrl+I** tugmalarini bosamiz va kerakli rasmni tanlaymiz. Shundan keyin yarim to`rtburchak shakl chiqadi, ushbu shakl yordamida rasm joylanishi kerak bo`lgan joyni belgilaymiz:
7. Asboblar orasidan **Текст (F8)** ni tanlaymiz va kerakli yilni yozamiz. Keyin matn o`lchamini istalgancha o`zgartirib, rang beramiz va kalendarmiz tayyor.

6.4.9-rasm. Kalendarning umumiy ko`rinishi

CorelDRAW dasturida turli shakllar hosil qilish.

1. Avvalo **Файл > Создать** yoki **Ctrl+N** tugmalarini tanlab yangi sahifa hosil qilamiz. So`ng instrumentlar satrida joylashgan **Свободная форма** yoki **F5** tugmasini bosib egri chiziq chizib olamiz. Shu egri chiziq ustida “**V**” harfiga o`xshash shakl chizamiz.

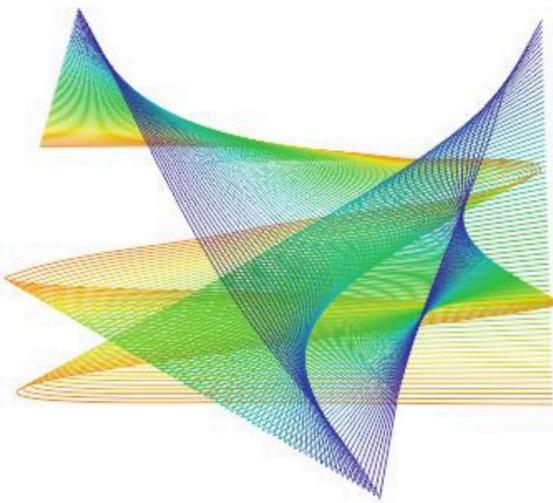
6.4.41-rasm. Egri chiziqlarning umumiyo ko`rinishi

2. Instrumentlar satrida joylashgan **Перетекание** bo`limidan **перетекание** bandini tanlab kursorni to`g`ri chiziq ustiga qo`yib chizib olamiz va quyidagi shakl hosil bo`ladi. Rang berish uchun shaklni belgilab, **Палитра** bo`limidan kerakli rang ustiga sichqoncha **o`ng** tugmasini bosib tanlaymiz. Shaklni instrumentlar satrida joylashgan **Инструментов выбора** buyrug`i orqali belgilab, uskunalar satrida joylashgan **Перетекание объектов** bandiga 50 sonini kiritamiz va shu yerda joylashgan **Перетекание по часовой стрелке** bandini tanlaymiz.

6.4.42-rasm. Ranglarni uyg`unlashtirish

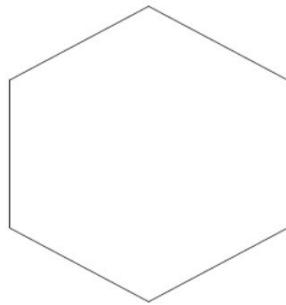
3. Instrumentlar satrida joylashgan **Инструмент создания форм** yoki **F10** tugmasini tanlab shakl ko`rinishini o`zgartiramiz.

6.4.43-rasm. Shaklning umumiy ko`rinishi

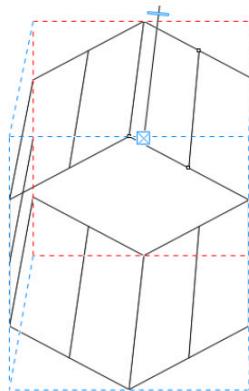
CorelDRAW dasturida turli shakllar hosil qilish.

1. CorelDraw dasturini ishga tushiramiz va **Файл > Создать** yoki **Ctrl+N** tugmalarini tanlab yangi sahifa hosil qilamiz. So`ng instrumentlar satrida joylashgan **Многоугольник** yoki **Y** tugmasini bosib olti burchak chiziq olamiz.

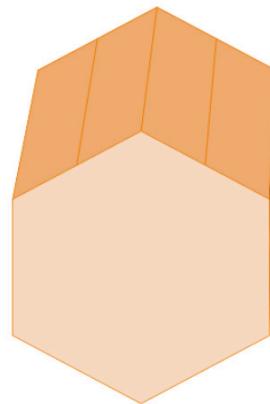
6.4.44-rasm. Olti burchak chizmasi

2. Instrumentlar satrida joylashgan **Вытягивание** tanlaganda uskunalar satrida **Заготовки** bandidan **Вытягивание вверх** bo`limini tanlaymiz.

6.4.45-rasm. Shakl ko`rinishi o`zgartirish

3. Rang berish uchun **Палитра** bandidan kerakli rang ustida sichqoncha **o'ng tugmasini bosib** tanlaymiz.

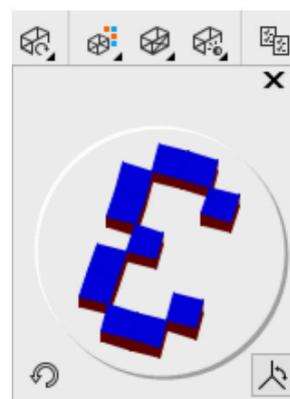
6.4.46-rasm. Shaklga rang berish

4. Uskunalar satrida joylashgan **Тип вытягивания** bo'limi orqali shakl ko'rinishini o'zgartirish mumkin.

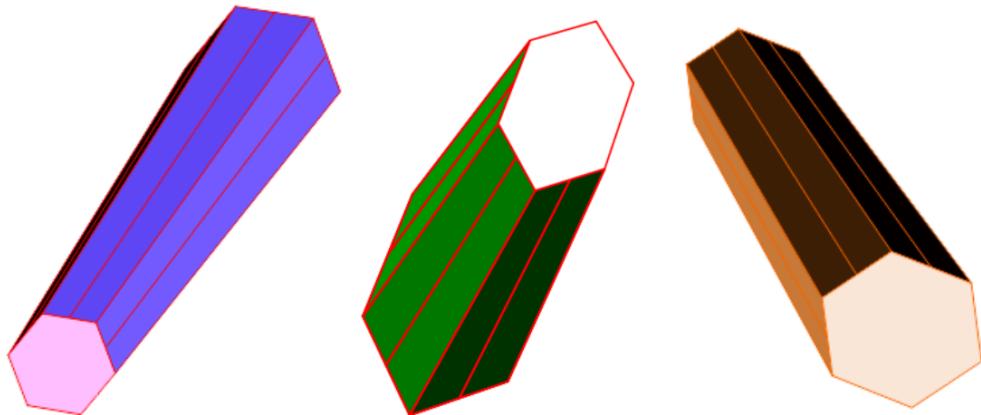
6.4.47-rasm. Shakl ko'rinishi turini tanlash

5. Shaklni 3D formatda burish uchun uskunalar satridan joylashgan **Вытянуть** **поворот** bo'limini tanlaymiz.

6.4.48-rasm. Shaklni 3D formati bo'ylab burish

6. Yuqorida keltirilgan bo'limlar orqali shaklni kerakli ko'rinishda sozlab olamiz.

6.4.49-rasm. Shaklning umumiy ko'rinishi

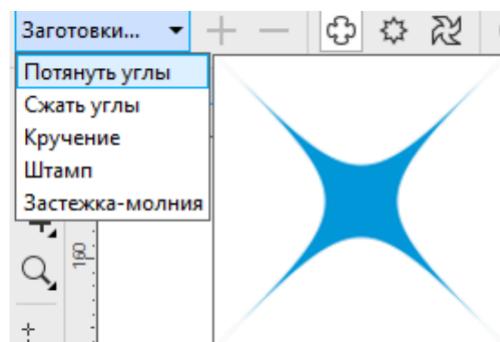
CorelDRAW dasturida turli shakllar hosil qilish.

1. CorelDraw dasturini ishga tushirib, **Файл > Создать** yoki **Ctrl+N** tugmalarini tanlab yangi sahifa hosil qilamiz. So'ng instrumentlar satrida joylashgan **Прямоугольник** yoki **F6** tugmasini bosib to'g'ri to'rtburchak chiziq olamiz.

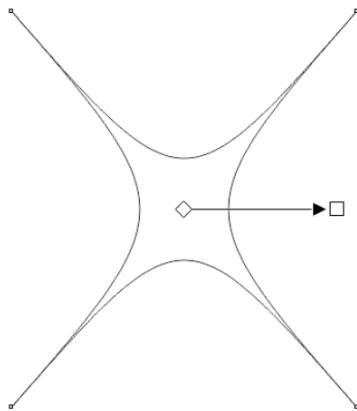
6.4.50-rasm. To'g'ri to'rtburchak shakli

2. Instrumentlar satrida joylashgan **Искажение** bo'limini tanlaymiz. Shundan so'ng uskunalar satrida hosil bo'lgan **Заготовки** bandidan **Потянуть углы** bo'limini tanlaymiz.

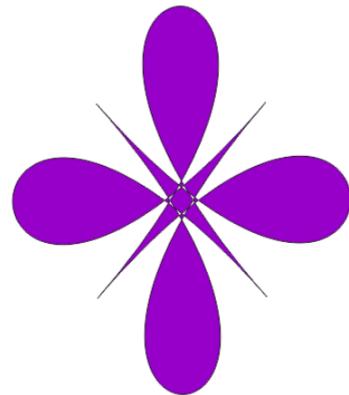
6.4.51-rasm. Shakl burchaklarini tortish oynasi

Shunda to`g`ri to`rtburchak shakli quyidagi ko`rinishni oladi.

6.4.52-rasm. Shakl burchaklarini tortish

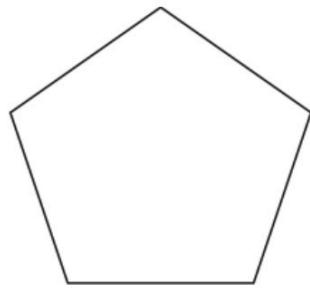
3. Shakl o`rtasidagi qora rangli yo`nalish strelkasini ushlab qarama-qarshi tomonga ya`ni o`ngdan chap tomonga qarab yuritamiz. Shunda bizga quyidagi shakl hosil bo`ladi.

6.4.53-rasm. Shaklning umumiy ko`rinishi

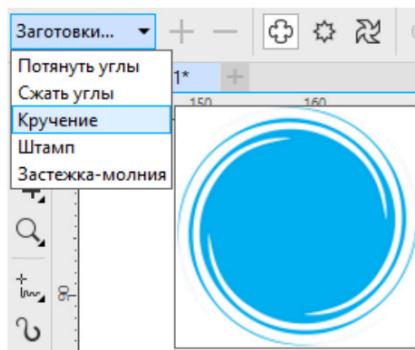
CorelDRAW dasturida turli shakllar hosil qilish.

1. CorelDraw dasturini ishga tushirib, **Файл > Создать** yoki **Ctrl+N** tugmalarini tanlab yangi sahifa hosil qilamiz. So`ng instrumentlar satrida joylashgan **Многоугольник** yoki **Y** tugmasini bosib besh burchak chiziq olamiz.

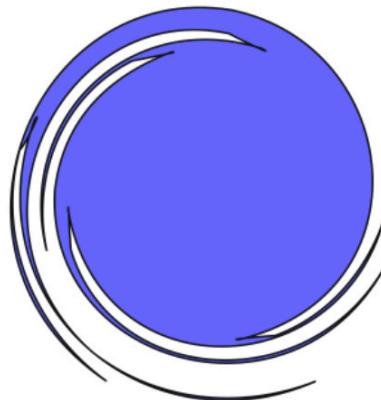
6.4.54-rasm. Beshburchak shakli

2. Instrumentlar satrida joylashgan **Искажение** bo`limini tanlaymiz. Shundan so`ng uskunalar satrida hosil bo`lgan **Заготовки** bandidan **Кручение** bo`limini tanlaymiz.

6.4.55-rasm. Shaklning burish oynasi

3. Shakl o`rtasidagi qora rangli yo`nalish strelkasini ushlab qarama-qarshi tomonga ya`ni o`ngdan chap tomonga qarab yuritamiz. Shunda bizga quyidagi shakl hosil bo`ladi.

6.4.56-rasm. Shaklning umumiy ko`rinishi

CorelDRAW dasturida turli shakllar hosil qilish.

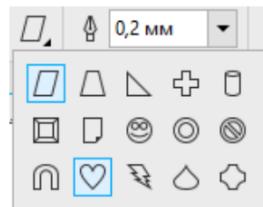
1. CorelDraw dasturini ishga tushirib, **Файл > Создать** yoki **Ctrl+N** tugmalarini tanlab yangi sahifa hosil qilamiz. So`ng instrumentlar satrida joylashgan

Прямоугольник yoki **F6** tugmasini tanlab to`g`ri to`rtburchak chizib olamiz. **Инструментов выбора** bo`limini tanlab **Палитра** bandidan sichqoncha **chap tugmasini** bosib, to`rtburchak ichki rangini, sichqoncha o`ng tugmasini bosib to`rtburchak chegara rangini tanlab olamiz.

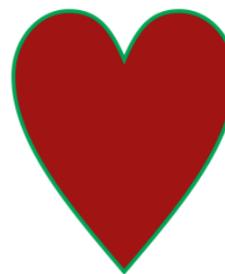
6.4.57-rasm. To`g`ri to`rtburchak shakli

2. Instrumentlar satrida joylashgan **Основные фигуры** bandini tanlaymiz. Shundan so`ng uskunalar satridan **Правильные фигуры** bo`limidan yurak shaklidagi rasmni tanlab sahifaga chizib olamiz.

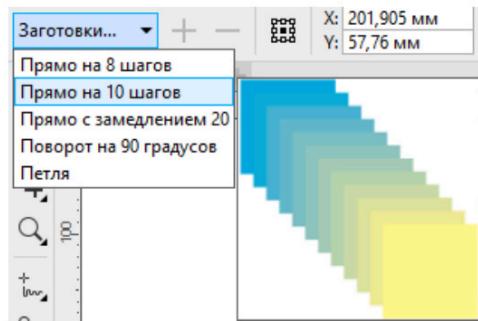
6.4.58-rasm. Turli shakllar chizish oynasi

3. Yurak shaklidagi rasmni isnstrumentlar satrida joylashgan **Инструментов выбора** bo`limi orqali tanlab **Палитра** bandidan sichqoncha **chap tugmasini** bosib, ichki rangini, sichqoncha o`ng tugmasini bosib to`rtburchak chegara rangini tanlab olamiz.

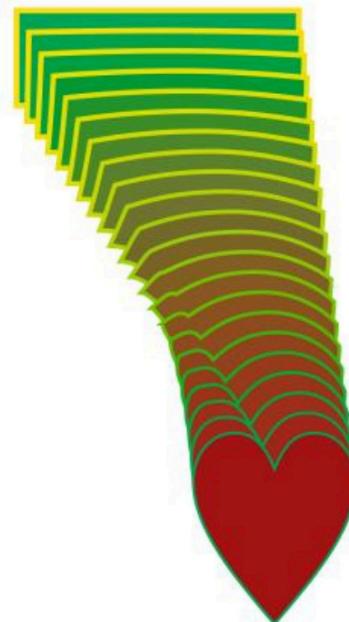
6.4.59-rasm. “Yurak” ko`rinishidagi shakl

4. Instrumentlar satrida joylashgan **Перетекание** bo`limi tanlaymiz. Shundan so`ng uskunalar satrida hosil bo`lgan **Заготовки** bandidan **Прямо на 10 шагов** bo`limini tanlaymiz.

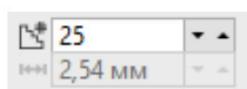
6.4.60-rasm. Shaklni to`ldirish oynasi

5. **Прямо на 10 шагов** bo`limini tanlaganimizdan so`ng to`rtburchakdan yurak shaklidagi rasm tomon sichqoncha chap tugmasini bosib turgan holda yuritamiz va yurak shaklidagi rasm ustiga kelganda kursorni qo`yvoramiz. Shunda quyidagi shakl hosil bo`ladi.

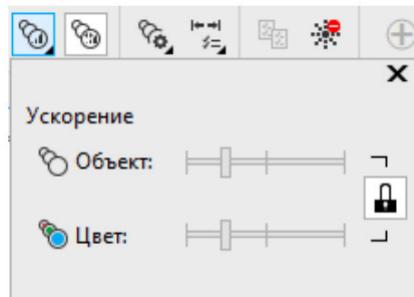
6.4.61-rasm. Shaklni to`ldirilgan ko`rinishi

6. Endi ushbu shaklni chiroyli ko`rinishda sozlash uchun uskunalar satridan quyidagi bo`limlarga murojaat qilamiz. Agar “yurakchalar” sonini oshirmoqchi bo`lsak, **Перетекание объектов** bandiga keraklicha son kiritamiz.

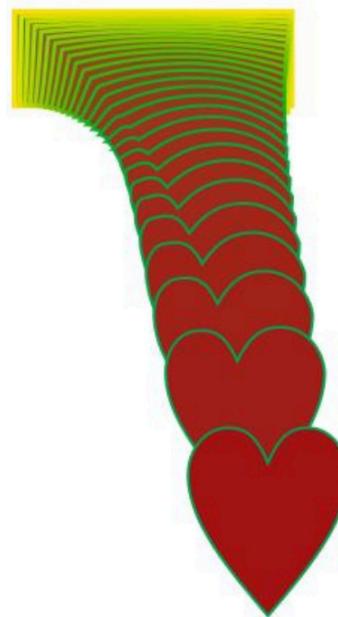
6.4.62-rasm. Obyektni ko`paytirish

7. “Yurakchalar” rasmini alohida ajralib turishi uchun uskunalar satridan [Ускорение объекта и цвета](#) bandini o`zgartiramiz.

6.4.63-rasm. Obyektni ajratish oynasi

9. Shundan so`ng quyidagi ko`rinishdagi shakl hosil bo`ladi.

6.4.64-rasm. Shaklni umumiy ko`rinishi

SAVOL VA TOPSHIRIQLAR

1. Docker ko`rinishidagi panelining tarkibiy tuzilishi.
2. Qatlamlar bilan ishlash.
3. Qatlamlar bilan ishslashning Диспетчер объектов (Object Manager) satri.
4. Yangi qatlam yaratish.
5. Qatlamga nom berish.
6. Qatlamni joriy qilish.
7. Qatlamlarning joylashish tartibini o`zgartirish.